

A chalkboard illustration of a man's face in profile, facing left. The drawing is done in white chalk on a black background. The man has short, wavy hair and a mustache. The text 'Michal Sýkora' is written in blue cursive script across the forehead area, and 'modré stíny' is written in white block letters below it. A blue rectangular label with the word 'host' in white is positioned on the left side of the image. At the bottom of the chalkboard, there are two red chalk erasers.

host

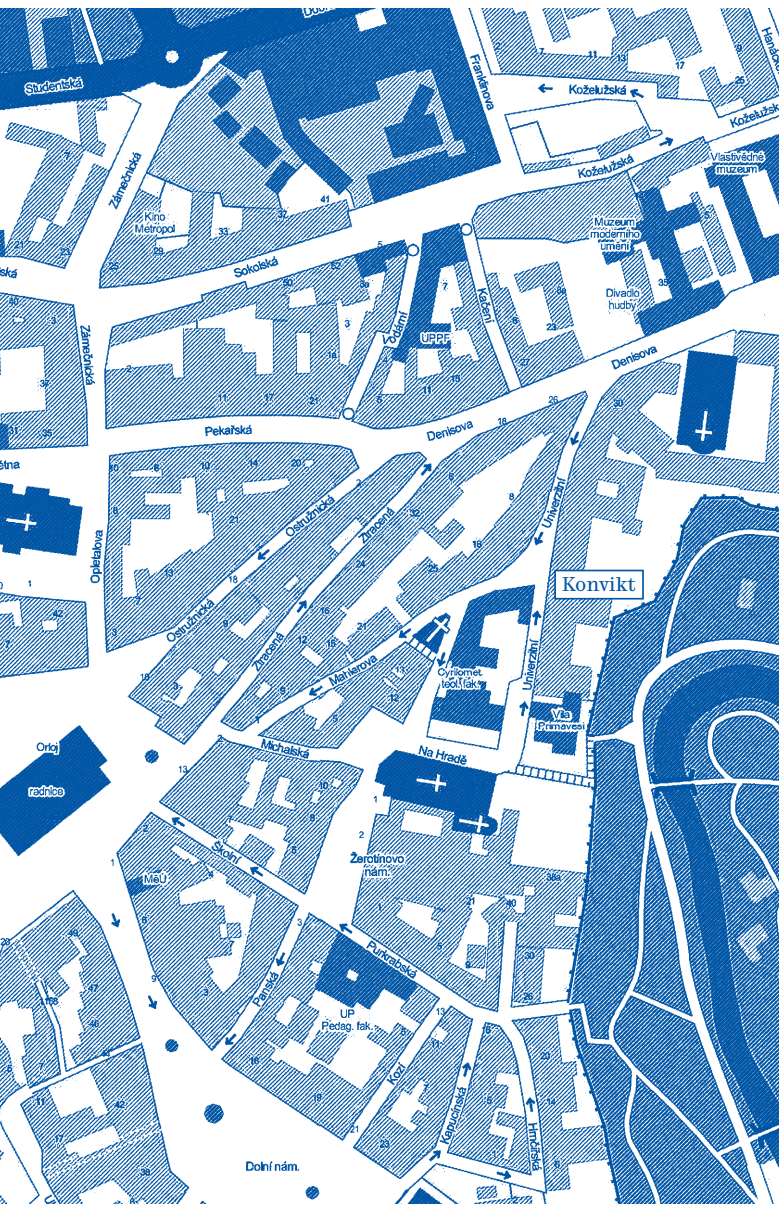
Nový detektivní román
od autora knihy Případ pro exorcistu

***modré
stíny***

Host, Brno 2013

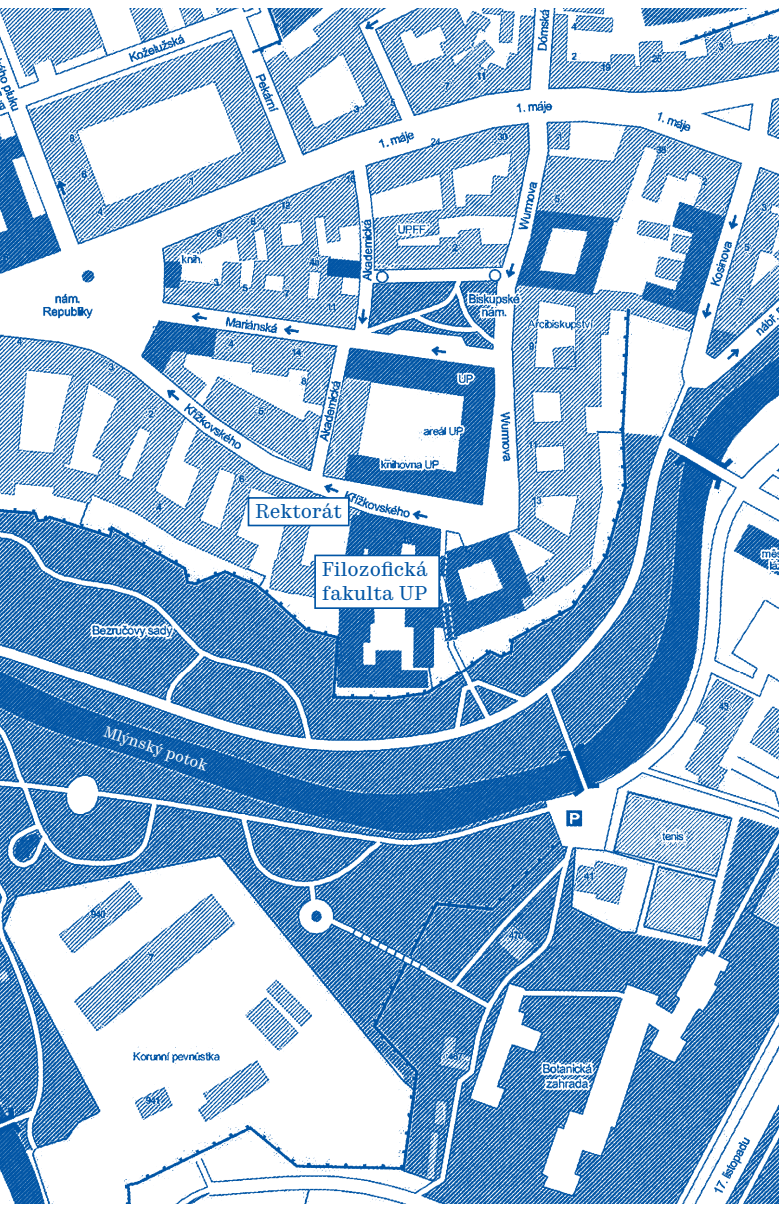
michal
sýkora
***modré
stíny***

host

Konvikt

Dolní nám.

nám.
Republiky

Kozelžská

Pečárna

1. máje

1. máje

1. máje

Aladžimská

UPFF

Wurmova

Košova

knih.

Biskupské
nám.

Křibskupská

Máriánská

UP

areál UP

knihovna UP

Wurmova

Rektorát

Filozofická
fakulta UP

Bezručovy sady

Mlýnský potok

P

tenis

Korunní pevnůstka

Botanická
zahrada

17. listopadu

© Michal Sýkora, 2013

© Host – vydavatelství, s. r. o., 2013 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-000-5 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-001-2 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-002-9 (Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7491-003-6 (Formát MobiPocket)

*Freedom just around the corner for you
But with the truth so far off, what good will it do?
Svoboda je něco, co máš na dosah.
Ale když je pravda tak daleko, k čemu ti bude?*
„Jokerman“ (Bob Dylan, *Infidels*)

*You don't need a weatherman
To know which way the wind blows.
Nepotřebuješ meteorologa,
abys poznal, odkud vítr fouká.*
„Subterranean Homesick Blues“
(Bob Dylan, *Bringing It All Back Home*)

Markétě

část první

Před vraždou / Prolog

15. září—28. listopadu

Ve čtvrtek 15. září v 15.30 zbývaly docentu Ondřeji Chalupovi dva měsíce, třináct dní a pět hodin života, což samozřejmě nemohl tušit, takže se účastnil pravidelného zasedání vědecké rady filozofické fakulty.

Předseda vědecké rady profesor Trojan za účasti proděkana pro vědecké záležitosti Maluchy jednání zahájil přesně ve 13.30. Zasedání postupovalo řádně dle programu až k poslednímu bodu, habilitačnímu řízení dr. Macharáčkové, Chalupovy kolegyně. Členové vědecké rady vyslechli stanovisko habilitační komise (kladné), vyjádření tří posuzovatelů uchazeččiny habilitační práce (kladné, až oslavné), její poděkování, neboť v posudcích vlastně nebylo nic, k čemu by se mohla vyjádřit, pokud nechtěla polemizovat s jednoznačně pozitivním přijetím, a habilitační přednášku, po níž následovala nedlouhá rozprava a několik dotazů, na které doktorka Macharáčková odpověděla zcela suverénně a bez zaváhání. Docent Chalupa, řádný člen vědecké rady, byl s průběhem spokojen. Měl svou starší kolegyni velmi rád a vážil si jí jako mimořádné znalkyně polské poezie, ale také jako nesmírně dobrého, vstřícného a pokorného člověka, který je dalek záludností a kariérní ctižádosti. Co mu jen — spolu s vedoucím katedry Stanislavem Lípou — dalo práce starou paní přesvědčit, aby zhodnotila svou dlouholetou badatelskou činnost tím, že bude usilovat o titul, který jí (na rozdíl od o dvacet let mladších kariéristů) podle jeho názoru dávno patřil. Jediné, co Chalupu zneklidňovalo, byla absence devíti členů rady. Věděl, že kolegové se někdy rozhodují iracionálně a absurdní systém součtu hlasování přímo nahrával absentérům a zlomyslným potměšilcům. K hladkému průběhu získání titulu bylo potřeba nadpoloviční většiny hlasů, nikoliv však z přítomných, ale ze všech čtyřiceti členů rady, tudíž ti, kteří se na zasedání nedostaví, dávají automaticky uchazeči svůj záporný hlas. Marně se Chalupa snažil apelovat na zodpovědnost svých kolegů. Dnes se

dostavilo jen jedenatřicet členů, tudíž má Libuška Macharáčková devět záporných hlasů jistých. Minimálně dvacet jedna kladných hlasů musí obdržet. Věděl, že v plénu jsou tři lingvistky, které se zásadně zdržují hlasování, pokud se o titul neuchází někdo z úzkého kroužku spřátelených lingvistů, kam zřejmě kolegyně Libuška nepatřila. Nikdo nevěděl proč a ony nemusely nikomu nic vysvětlovat, neboť hlasování je tajné. Zdržet se hlasování je jen uhlazenější forma negativního hlasu, takže už teď to znamenalo 12 členů proti. Chalupa se rozhlížel po přítomných a snažil se zjistit, co se tak asi děje v jejich složitých mozcích, mnohdy naplněných žárlivostí, řevnivostí a téměř až sektářskou záští.

Předseda vědecké rady povstal, poděkoval uchazečce za její vystoupení a požádal ji, členy habilitační komise, kteří nebyli členy rady, oponenty a všechny hosty, aby na chvíli opustili sál, protože rozprava a následné hlasování nejsou určeny očím a uším veřejnosti. K doktorce Macharáčkové přiskočil vedoucí katedry, který nebyl členem vědeckého grémia, aby jí pomohl vstát. Ona však rozhodným gestem pomoc odmítla, natáhla se po francouzských holích, jež měla opřené o vedlejší židli, a namáhavě se postavila. Lípa jí aspoň vzal složku s přípravou k habilitačnímu řízení a velkou dámskou kabelku a vyprovodil ji ze dveří.

Sotva v předsáli Libuše Macharáčková ztěžka dosedla do hlubokého křesla, okamžitě toho zalitovala, protože si uvědomila, jak špatně se jí bude vstávat. Vedoucí katedry profesor Lípa, muž asi tak jejího věku, jí podal tašku a složku s papíry. Doktorka Macharáčková je začala cpát dovnitř. Bylo na ní poznat, že je nervózní, vyčerpaná a zmožená stresem.

„Tak už to máš za sebou,“ řekl tiše, ale optimisticky její šéf. „Myslím, že je to v pohodě. Podle mě jsi byla naprosto přesvědčivá.“

Libuše Macharáčková potřásla šedivou hlavou a vzdychla. „Staníku, prosím tě, nepodal bys mi sklenici vody?“

Rozprava členů vědecké rady se pro Ondřeje Chalupu proměnila (jako už snad po tisíci) v noční můru. Lingvistka se specializací

na fonetiku profesorka Batíková poukázala na skutečnost, že kandidátka dost ledabyle vyslovuje sykavky, a že tudíž pro ni osobně bylo celé vystoupení skutečným utrpením. Asi tři členové rady pokývali hlavami na doklad, že si tento závažný nedostatek také uvědomili. Dvaosmdesátiletý profesor Ramlík, těšící se i přes pokročilý stupeň stařecké nepoužitelnosti mimořádné autoritě zhruba poloviny členů rady, klátivě povstal a prohlásil, že jej osobně velmi uráželo, že dotyčná uchazečka (a skvrnitou rukou ukázal ke dveřím) celou dobu seděla. Domnívám se, pokračoval profesor Ramlík, že se v tomto grémiu snad stalo územ, že uchazeči při jednání stojí. Už jen proto, že tím vyjadřují úctu tomuto grémiu. Dotyčná uchazečka (a skvrnitou rukou opět ukázal ke dveřím) si buď neosvojila zásady vhodného chování, nebo jí to nikdo neřekl. Křídlo věrné názoru profesora Ramlíka na znamení souhlasu jako jeden muž pokývalo hlavami. Znovu povstala profesorka Batíková, vyjádřila souhlas s názorem kolegy Ramlíka a dodala, že musí znovu připomenout, že kandidátka ledabyle vyslovuje sykavky. Ondřej Chalupa se zoufale podíval k předsednickému stolu. Proděkan pro vědu Malucha listoval nějakými písemnostmi, předseda vědecké rady Trojan, zjevně duchem nepřítomen, skelným pohledem hleděl do vzdáleného rohu.

„Jen bych chtěl připomenout,“ povstal docent Chalupa a pohledy přítomných se k němu stočily, „možná jste si toho, pane profesore, nevšiml, ale paní doktorka Macharáčková je invalidní. Pohybuje se za pomoci francouzských holí.“

Oslovený profesor se podíval doprava doleva na své sousedy u stolu a rozhodil rukama. „Všichni máme své zdravotní problémy,“ podotkl polohlasem, s čímž jeho spolusedící souhlasili.

„Za těchto okolností,“ pokračoval Chalupa a volil slova velmi opatrně, aby snad vůči své nebohé kolegyni nepopudil další členy rady, „bychom snad mohli akceptovat, že doktorka Macharáčková během jednání seděla.“

Křídlo obvykle nesouhlasící s profesorem Ramlíkem souhlasilo. Na podporu Chalupových slov vystoupil kunsthistorik

profesor Šimon. Řekl, že s přihlédnutím k invaliditě kandidátky a také k jejímu věku snad členové rady nemusejí bazírovat na požadavku, aby kandidát stál. Rusistka docentka Křesadlová, známá tím, že ji vždy zajímaly aspekty, které s vědeckým profilem kandidáta prakticky vůbec nesouvisely, se Chalupy zvědavě otázala, co je příčinou postižení pohybového aparátu paní doktorky. Chalupa, domnívaje se, že důraz na osobní neštěstí by mohl členy rady mírně obměkčit, že by zapomněli na Libuščino poněkud nešťastné zacházení se sykvkami, stručně pohovořil o tragické nehodě zájezdního autobusu při přejezdu z Rakouska do Itálie v roce 1991, během níž manžel doktorky Macharáčkové utrpěl vážné poranění páteře, které jej natrvalo upoutalo na invalidní vozík. Sama doktorka Macharáčková přišla o pravou nohu od kolene dolů. Nosí nyní bércovou protetickou náhradu, nicméně i tak — jak si kolegové určitě všimli — se pohybuje jen velmi obtížně.

Kunsthistorik Šimon, člověk spíše výbušného temperamentu, znovu povstal: „Tím jsme to snad definitivně vyřešili. Víte, musím říct upřímně, že někdy mám pocit, že kdo neviděl naše jednání, ten by tomu nikdy neuvěřil. My tady máme rozhodnout, zdali je uchazečka způsobilá k tomu, aby jí byl přiznán titul docent. A místo toho tady řešíme, že si šlape na jazyk a není vůči nám dostatečně uctivá. Prokristapána! Kdybychom tu posuzovali nositele Nobelovy ceny, který by koktal, tak bychom mu to nedali jen proto, že nemluví plynule?“

Byla to jen řečnická otázka. Šimon se nadechl, vzal do ruky habilitační spis doktorky Macharáčkové a teatrálně ho zdvihl nad hlavu. „Tady je to, co musíme rozhodnout. Já vidím ženu, které je dvašedesát a má za sebou fantastickou práci a neoddiskutovatelné výsledky. Napsala pět knih o polské poezii, monografii o Miłoszovi, který dostal Nobelovku. Desítky a desítky studií. Vždyť ona dostala polské státní vyznamenání za propagaci polské literatury za hranicemi! A my tady v Olomouci diskutujem nad tím, že blbě artikuluje.“

Plénium si už na Šimonova temperamentní vystoupení zvyklo. Sám Chalupa s ním ne vždy souhlasil, ale teď kunsthistorikovo rozhořčení sloužilo dobré věci. „Posuzujme tedy tento materiál. A já sám za sebe říkám, paní Macharáčková prokázala dostatečnou – co dostatečnou, NADSTANDARDNÍ!“ Šimonovo hřímání probralo z letargie i předsedu vědecké rady, „odbornou disponovanost k tomu, aby jí byla přiznána docentura. Tečka.“

Na druhé straně místnosti zlověstně povstala romanistka profesorka Kulová. Chalupu obcházely mráčky. Kulovou považoval za zlomyslnou babu, potměšilou anarchistku, která musela být za všech okolností v opozici a která měla mimořádnou schopnost u každého vyhmátnout jeho slabou stránku a na jejím základě propíraného jedince zcela rozcupovat. Kulová tedy povstala a začala pomalu, se smyslem pro dramatický efekt listovat habilitační přihláškou Libuše Macharáčkové. Chalupa znechuceně sledoval, jak se tváře několika kolegů přímo rozzářily škodolibým očekáváním, čím romanistka znalkyni polské poezie zlikviduje. „Kolega profesor Šimon,“ začala Kulová hlubokým, lehce chraplavým hlasem, „tu hovořil o mimořádné odborné disponovanosti kandidátky.“ Odmlčela se. „Jak se tak ale dívám do jejího spisu, nic takového nevidím. Tak například – jednou z vážných podmínek pro získání hodnosti docenta je účast na konferencích, těch mezinárodních samozřejmě. V tomto spisu však nic takového nevidím. Takže buď uchazečka jednu kategorii zapomněla vyplnit, nebo ji prostě *nenaplnuje*.“ Znělo to jako rozsudek smrti.

Ondřej Chalupa povstal. „Jen bych chtěl připomenout, že doktorka Macharáčková je invalidní. Má pohybové postižení, které jí prakticky znemožňuje cestovat. Stará se o manžela na invalidním vozíku. Za těchto okolností je snad pochopitelné, že...“

Profesorka Kulová jej přerušila: „Pane kolego, to není nic osobního. Nicméně jsou-li jednou stanovena určitá kritéria, musíme bazírovat na jejich naplnění. Jinak jako grémium zaštitující odborné renomé naší alma mater budeme všem pro legraci.“

„Já s vámi zcela souhlasím,“ mobilizoval Chalupa veškerou svou trpělivost, „na druhé straně bych chtěl upozornit, že doktorka Macharáčková sice toto jedno kritérium nenaplnuje, zato jiná kritéria mnohonásobně překročila.“

Kulová se na něj usmála, pak se zahleděla do spisu, znovu pohlédla na Chalupu a zeptala se: „Která, prosím vás?“

Ve svém následujícím vystoupení profesorka Kulová vysvětlila vědecké radě, že kandidátka sice publikuje v zahraničí, ale tím zahraničím je míněno převážně Polsko, přičemž ona se nedomnívá, že by polština byla světový jazyk. Dále zpochybnila odborný statut časopisů, v nichž kandidátka publikovala, a upozornila, že i jejich pět *takzvaných* monografií, které během jednání kolovaly sálem, nevykazují požadavky na odbornou publikaci, neboť před vydáním nebyly recenzovány a neobsahují anglicky psané resumé. Chalupa se snažil vysvětlit, že tyto formální požadavky na odborné monografie platí teprve poslední tři roky, a tudíž je nelze retrogradně aplikovat na monografie vydané v uplynulých dvaceti letech. Kulová však jen pokrčila rameny a pokračovala dál. „Mě zkrátka nikdo nepřesvědčí, že dotyčná je světově uznávaná odbornice!“ hřímala.

Za deset minut se profesor Trojan podíval na hodinky a z pozice předsedy vědecké rady rozpravu ukončil a vyzval k hlasování.

Následně byla vyhlášena pětiminutová přestávka. Chalupa vyšel do předsálí, kde Libuše Macharáčková seděla v křesle, na klíně kabelu, francouzské hole opřené o konferenční stůl, a povídala si s vedoucím katedry a s oponenty své habilitační práce. „Tak jak to vypadá?“ zeptal se ho bodře Lípa. — Chalupa odpověděl, že se to záhy dozvíme, že se teď sčítají hlasy. Snažil se před svou starší kolegyní nedávat najevo, jak moc je rozčilený a nejistý si výsledkem. Předsálí se naplnilo členy vědecké rady, kteří se sem přišli protáhnout nebo odskočit si na toaletu. Za deset minut zapisovatelka svolala osazenstvo zpět do sálu. Lípa s Chalupou pomohli paní Macharáčkové z hlubokého křesla a doprovodili ji do sálu, následování oponenty zvědavými na výsledek.

Předseda vědecké rady profesor Trojan unaveným hlasem oznámil výsledky hlasování. Počet přítomných 31. Počet kladných hlasů 19, počet záporných hlasů 1, počet neplatných hlasů 11. Chalupa okamžitě pochopil, co to znamená. Doktorka Macharáčková se usmála a pokývala hlavou. Jen na pár sekund se domnívala, že titul docentky obdržela, že 19 hlasů pro z jednatřiceti je dostačující, jen jeden byl proti. Lípa stojící u okna kousek od své kolegyně viditelně zbledl. Profesor Trojan se otočil na kandidátku: „Lituji, paní doktorko, vědecká rada filozofické fakulty nedoporučila, aby vám byla udělena vědeckobadatelská hodnost docent. Habilitační řízení je tímto zastaveno.“ Libuše Macharáčková se kolem sebe zmateně rozhlédla. Přistoupil k ní šéf katedry, sklonil se a cosi jí pošeptal do ucha. „Co znamenají teda ty neplatné hlasy?“ zeptala se doktorka Macharáčková. — Přistoupil k ní i Chalupa: „Libuško, je mi to strašně líto. Tohle nikdo nečekal.“ — „Co znamenají ty neplatné hlasy?“ — „To jsou lidi, co se zdrželi hlasování.“ — „Tak to špatně spočítali. Trojan přece říkal, že pro bylo 19 hlasů z 31. To je nadpoloviční většina, ne?“ — „Není, Libuško. To se počítá ze všech členů rady, teda ze čtyřiceti.“ — „Ale jak se to může počítat ze čtyřiceti?“ — „Já vím, Libuško. Ten, kdo tenhle systém vymyslel, si naivně myslel, že lidi budou plnit své povinnosti a docházet na jednání, na která mají chodit.“ Doktorka Macharáčková se v doprovodu svých kolegů vydala ke dveřím. „Já to nechápu. Proč se jedenáct lidí zdrželo?“ — „Nevím, Libuško,“ řekl docent Chalupa, ačkoliv věděl. Otočil se do sálu, kde se ostatní členové rady zvedali ze židlí a po dlouhém schůzování si balili aktovky. Očima se střetl s profesorkou Kulovou. O tom, kdo ten záporný hlas udělil, neměl pochyb. Kulová na něj kývla hlavou a usmála se.

V předsáli usadili Libuši Macharáčkovou do křesla, aby se vzpamatovala. Kolem prošel nasupený profesor Šimon a mumlal si něco o kreténech. „Neboj se, Libuško,“ řekl Chalupa, „já to tak nenechám. Takhle to už vážně nejde. Půjdu s tím klidně i za děkanem. Šimon z kunsthistorie se do toho jistě dá se mnou. Devět lidí

chybělo! A aby se jedenáct zdrželo hlasování, když jsi měla tak vysoce ceněnou habilitační práci, to je naprosto nepřijatelné.“

Libuše Macharáčková k němu zvedla oči. Ruce na rukojetích francouzských holí se jí slabě třásly. „Ne, Ondro. Necháš to být. Mně je dvaasedesát. Třetina lidí je tam mladší než já. Za chvíli stejně půjdu do důchodu. Já nemám zapotřebí podstupovat takové věci. Tak to nechej být.“

Ondřej Chalupa nic neříkal. Věděl, že nebude schopen nechat to jen tak být. Ze sálu vyšla profesorka Kulová, minula je a zmizela v otevřených dveřích na chodbu. „Libuško, omluv mě na chvíli,“ řekl spěšně docent Chalupa a vyběhl na chodbu za Kulovou. „Paní kolegyně, můžete na slovíčko?“ Kulová se otočila a pohlédla na něj očima plnými výsměšné přehavy.

II.

Na Ondřeje Chalupu doléhala čím dál tím větší frustrace. Ze všeho kolem sebe. Z každodenních nepořádků, z politické situace, z celospolečenské nálady, ze studentů a jejich přístupu ke studiu, zkrátka ze všeho. Z toho, co se dělo s vysokými školami, obzvlášť. Nechápal, jak je možné, že ostatní nesdílejí jeho přesvědčení o výlučném poslání univerzit a berou vysoké školství jen jako jednu z příležitostí, jak realizovat svou touhu po osobní moci, po zbohatnutí, po politickém vlivu. Nevěřicně a znechuceně sledoval kauzy spjaté s prostředím, které tak miloval a kterým žil. Metropolitní tzv. *univerzita*, nejspíš zřízená jen proto, aby si papaláši z pražského magistrátu měli možnost doplnit své troskovité vzdělání, pokud možno rychle a maximálně bezbolestně. Plzeňská práva a rychlostudium pro spřátelené a politicky vlivné; vzhledem k tomu, jaká na *jeho* škole panovala tuhá byrokracie týkající se dodržování předpisů a dohledu na řádný chod studia, naivně žasl nad tím, jak bylo možné, aby někdo

vystudoval tříleté bakalářské studium za dva semestry, a k zůřivosti jej přivádělo, že to všechno upekli právníci, o nichž se do té doby pošetile domníval, že by měli být strážci právní čistoty. Anebo způsob, jakým se činovníci Univerzity v Liberci napakovali na tom pochybném podniku mistrovství světa v lyžování. Byl hrdý na svou alma mater, prostou takovýchto skandálů, snad kromě toho, že jeden titulu chtivý grafoman odkudsi z Opavy předložil vědecké radě opsanou habilitaci, která — na rozdíl od té Libuščiny neopsané — samozřejmě řízením prošla. Na druhou stranu, byť se o tom hodně psalo a fakulta měla z ostudy kabát, objektivně musel uznat, že za tohle nikdo z habilitační komise ani vědecké rady nemohl, že se prostě stali obětí podvodníka. I když i Olomouc měla jednu skvrnu na svém čistém štítě — a to samého kvestora.

Celá kauza začala už před čtyřmi roky, kdy se konečně — pět let po dokončení — rozhodlo o provedení inventury předaného zařízení budovy konviktu, barokního monstra, do kterého se po nákladné rekonstrukci přestěhovali, a Ondřeje Chalupu jmenovali za člena inventarizační komise, což je funkce, u níž se vždy předpokládá ryze formální členství, zvláště když veškerou otrockou úředničinu s kontrolou vykonávají katederní sekretářky. Jenže tentokrát se Ondřej Chalupa k obvyklému podepisování nekonečných počítačových sjetin nedostal; sekretářka zachmuřeně zatukala na dveře šéfa katedry s tím, že část vybavení, které by podle dodacích listů měla katedra mít, nikdy nedostali. Šéf poslal pro zástupce katedry v komisi a ten se zeptal, co chybí. Sekretářka, důkladná padesátnice, měla ve sjetinách příslušné položky vyznačeny oranžovým zvýrazňovačem. „Tak třeba dva koberce,“ řekla. — „Koberce?“ užasl vedoucí katedry Stanislav Lípa. „Dyť je tu máme.“ — „Tyhle kancelářské koberce se nepočítají, to je tzv.“ sekretářka zalistovala seznamem, „*podlahová krytina*. Mají to být dva koberce, v ceně 25 000 za kus.“

Vedoucí katedry na ni němě zíral, Ondřej Chalupa jeho údiv sdílel. „Koberce za padesát tisíc?“ řekl. — Sekretářka pokrčila

rameny. Lípa si drbal bradku. — „Pak chybí 15 židlí. A v učebně bychom měli mít plazmovou televizi.“ Když nikdo nereagoval, pokračovala. „Pak ještě nějaké drobnosti jako lampy a skřínky.“ Položila štos papírů na stůl před svého šéfa.

„Za kolik toho je?“ zeptal se Chalupa.

„Asi za 150 000.“

„Všechno je to drahý jak sviňa,“ oglosoval to vedoucí katedry přímočaře.

„Hlásila jsem to na rektorát,“ pokračovala sekretářka.

„A?“

„Řekli mi, že je to v pořádku, že o tom vědí, že jsou to dílčí nedostatky, ať to komise podepíše, že oni se už o to postarají.“

„No to jistě!“ vybuchl Chalupa. „My to podepíšeme a tím se ten chybějící majetek zlegalizuje.“

Vedoucí katedry byl i přesto, že svou funkci vykonával již dlouho, nenapravitelný optimista. „Asi to popletli,“ řekl smířlivě. „Asi nám připsali vybavení jiné katedry. Obvolej ostatní katedry na konviktu,“ obrátil se na sekretářku, „jestli jim něco nepřebývá, že se to vykazuje u nás. No co — televize by se šikla. Jen teda nevím, co bych dělal s těma kobercama.“

„Už jsem se ptala, nikde nikomu nic nepřebývá.“ Sekretářka byla vzor svědomité poctivosti a Ondřej Chalupa ji měl pro její spolehlivost velmi rád.

„Ani nám?“

„Ne. Spíš každému něco chybí.“

Ondřej Chalupa se rozhodl jednat. Předsedou inventarizační komise jmenovali profesora Šimona. Vzhledem k tomu, že ani na jeho katedře inventarizační seznamy nesouhlasily, svolal schůzku komise a sekretářek všech kateder na konviktu. Výsledek je šokoval — v celém objektu scházela majetek a vybavení v ceně převyšující tři čtvrtě milionu. K tak vysoké částce přispěla i skutečnost, že — jak upozornil další člen komise doktor Prskal — veškeré zařízení bylo několikanásobně předraženo. Doktor Prskal komisi informoval, že u nich na katedře mají

závěsy za patnáct tisíc na okno a že vůbec nechápe, proč jsou všude kuchyňské linky z IKEA. To vzbudilo pozornost — každá katedra byla vybavena dvěma kuchyňskými koutky, jeden na společné chodbičce, druhý v kanceláři sekretářky, a Prskal zjistil, že tyto jednoduché sestavy z IKEA přišly na 26 400 Kč za sadu, což je — jak zdůraznil — trojnásobek toho, za kolik to lze normálně v IKEA koupit.

Komise byla pobouřena. Profesor Šimon spolu s docentem Chalupou sestavili rozsáhlý přípis, v němž upozornili na nedostatky a předražené dodávky a požadovali jejich vysvětlení, a odeslali jej rektorovi, předsedovi akademického senátu a kvestorovi. Chalupa očekával, že se rozpoutá pozdvižení. Odpovědí na jejich aktivitu však bylo naprosté ticho.

Možná, kdyby se tenkrát *kdokoliv* rozhodl zprávou inventarizační komise zabývat, mohlo být všechno jinak. Pokud se však kvestor domníval, že se problém vyřeší tím, že jej bude ignorovat (a spolu s ním všechny stížnosti), nepočítal s umanutostí docenta Chalupy, rozhodnutého, že takto celá záležitost zůstat nemůže. Začal pátrat po okolnostech rekonstrukce jezuitského konviktu. Kvestorovi lidé mlčeli, ale vzhledem k tomu, že rekonstrukce skvostu tyčícího se na městských hradbách, zcela zdevastovaného desetiletími armádní péče, byla pro město obrovskou událostí, našel na stránkách regionálních tiskovin řadu informací. Naštěstí se o průběh rekonstrukce tehdy ještě zajímaly i akademické senáty; ze zápisů i z rozhovorů s kolegy — tehdejšími senátory — zjistil základní informace o celé akci. Univerzita bývalý jezuitský konvikt získala v devadesátých letech. Vzhledem k tomu, že filozofická fakulta obývala několik budov, jež se v restitucích měly vrátit církvi, byla dojednána rekonstrukce konviktu jakožto náhrada za tyto budovy, plně financovaná státem z fondu náhrad za církevní restituce. Vybraná architektonická kancelář vypracovala projekt rekonstrukce za 270 milionů. Univerzita projekt odmítla, ten byl následně přepracován a předložen s novým rozpočtem na 320 milionů, který byl přijat. Když se

v roce 2002 stavební práce završily, katedry se nastěhovaly do svých nových působišť a konvikt se plně otevřel veřejnosti, účet za rekonstrukci se vyšplhal na 350 milionů.

Když už se neřešila neukončená a neschválená inventarizace, poslal aspoň Chalupa kvestorovi dopis s žádostí o vysvětlení, proč byla cena za rekonstrukci tak vysoká. Za týden obdržel od kvestora pozvání k osobní schůzce. Za asistence šéfa stavebního odboru, arogantního inženýra, který s Chalupou jednal jako s retardovaným potížístou, mu vysvětlili, co s cenou stavby udělá archeologický průzkum, nečekané faktory, které se promítnou do tzv. víceprací, ale taky celková ekonomická situace, inflace a výše DPH. Mluvili na něj dlouho, vlídně, ale Chalupa měl pocit, že úmyslně tak, aby jim nerozuměl. Zajímal se o změny mezi prvním a druhým projektem – velkoryse mu umožnili nahlédnout do gigantické projektové a stavební dokumentace, zjevně pobavení při pohledu na dezorientovaného literárního teoretika, který se ve změní půdorysů, bokorysů, detailních výřezů, řešení dílčích místností či krovových vaznic a krokví zcela ztratil a vůbec nerozuměl různým typům čar, milionům kót a číselným údajům zásadně uváděným ciframi mikroskopické velikosti. Chalupa to po chvíli vzdal, poděkoval a odešel. Zaujala ho však jedna věc, ale protože si nebyl jistý, zdali by mu ti dva řekli pravdu, rozhodl se na ni nezeptat – a totiž, proč se mezi levnější a dražší verzí projektu změnila pozice hlavního architekta rekonstrukce, když architektonická kancelář zůstala stejná.

Zde mu výrazně pomohl kunsthistorik Šimon se svými kontakty mezi architekty. O deset dní později už docent Chalupa v kavárně na Horním náměstí celou záležitost probíral s architektem Šimlákem, nakvašeným padesátníkem, který rekonstrukci konviktu a spolupráci s kvestorovými činovníky charakterizoval jako „noční můru každého architekta“, protože ti akademici „ničemu nerozumí, ale do všeho kecají“. O další týden později Chalupa seděl v kanceláři samého rektora a informoval ho o tom, jak došlo ke zdražení stavby z dvou set sedmdesáti milionů na

tři sta dvacet ještě před jejím započítím. Rektor nesouhlasně kroutil hlavou a tvrdil, že je to celé nesmysl. „Ten váš architekt to určitě celé dezinterpretoval, nebo jste to vy špatně pochopil.“ Rektor odmítl celou situaci vůbec uznat jako možnou a následně dodal, že i kdyby snad možná na tom přece jen bylo zrnko pravdy, tak co z toho? Univerzitě přece žádná škoda nevznikla. Každopádně, pokud na tom trvá, podíval se rektor Chalupovi zpříma do očí, může celou věc probrat s panem inženýrem Jonášem. „I když – upřímně řečeno – vlastně nevím, oč vám jde, pane docente.“

Ani teď, po třech letech, Ondřej Chalupa nezapomněl na ten pocit marnosti a bezmoci, když veškeré jeho pokusy zjednat nápravu a ukázat lidem, jak *zvláště* kvestor Jonáš hospodaří, narážely jen na lhostejnost a nezájem. Rektor Chalupu požádal, aby jej znovu navštívil, tentokrát v doprovodu architekta Šimláka, ten však odmítl a nepřímou popřel, že by kdy Chalupovi poskytl jakékoliv informace. Kvestor Jonáš si na schůzku s rektorem připravil rozsáhlé zdůvodnění nedostatků první verze projektu, jaká vylepšení si vyžádala nárůst ceny o padesát milionů a v čem spočívaly *vícepráce* za dalších třicet milionů. Hovořil asi patnáct minut a celou tu dobu Chalupa cítil zoufalství a beznaděj z toho, jak z něj samolibý a arogantní ekonom dělá blbce (protože Chalupa prostě *věděl*, že Jonáš lže a manipuluje s fakty), a z toho, že kvestorovy machinace nikomu nevadí.

Bylo pondělí 3. října a po všech předchozích neúspěších se Ondřej Chalupa rozhodl, že podnikne definitivně poslední pokus. Z konviktu to do kanceláře krajského státního zástupce Hory neměl daleko. Cítil se nervózní a nedočkavý, netrpělivě očekával verdikt, jako student před zkouškou. Stálo ho to tolik energie a času a teď, po skoro čtyřech letech usilování, přesvědčování a dohadování, měl před sebou finální schůzku, která rozhodne, jestli vynaložené síly vůbec k něčemu byly. Poprvé se s JUDr. Horou setkal v létě; schůzku mu domluvil kolega Termer. Ondřej

Chalupa věděl o jeho mimomanželském poměru, ale protože se před ním nikdy kolegova žena fyzicky nezhmotnila, vnímal Lukášovo manželství jako něco abstraktního, a tak neměl morální problém setkat se se sympatickou mladou dívkou, o níž mu Lukáš řekl, že je dcerou státního zástupce, že o celé věci s otcem mluvila a on by byl ochoten se na Ondřejovy materiály podívat a posoudit je z právního hlediska. Měsíc a půl se nic nedělo, pak mu Hora zavola a pozval ho k sobě do kanceláře.

Ondřej Chalupa se na místo dostavil o devět minut dřív, a tak pomalu ve vstupní hale státního zastupitelství obcházel vývěsky a četl si oběžníky a přípisy. Přesně v dohodnutých 14.30 se u recepční ohlásil a Horova sekretářka si jej přišla vyzvednout.

Povědomý fascikl ležel na Horově psacím stole. Státní zástupce vstal, vyšel Chalupovi vstříc a zeptal se, jestli si něco dá. Když Chalupa odmítl, Hora mu nabídl místo v křesle u konferenčního stolku a sám (poté co se chopil výsledků Chalupova pátrání) si sedl naproti.

„Obávám se, že asi nebudete spokojený, pane docente,“ začal Hora.

Ondřej Chalupa to samozřejmě celou dobu tušil.

„Odvedl jste mimořádný kus práce, bohužel to, co jste posbíral, nenaplnuje skutkovou podstatu žádného trestného činu.“

Ondřej Chalupa vzdychl a pokýval hlavou. „Takže vlastně všechno, co kvestor Jonáš dělá, je v pořádku.“

Krajský státní zástupce se podíval přes jeho rameno na svou knihovnu, v níž se šikovaly svázané zákoníky. „Já plně chápu vaše rozhořčení nad tím, co ten váš kvestor dělá. Problém je, že v systému práva a zákonů jsou vždy mezery, které mnozí dokážou využít.“

Chalupa na něj tázavě pohlédl.

„Chci tím říct,“ vysvětloval Hora, „že mezi tím, co je legální a co je legitimní, nemusí být pokaždé soulad. Osobně se domnívám, že mnoho z toho, co popisujete, legitimní rozhodně není, ale také to není nelegální.“

Po všech těch letech už docentu Chalupovi chyběla energie a síla začít Horu přesvědčovat, že se určitě mylí.

„Abyste si nemyslel, že jsem tím jen tak listoval,“ pokračoval dál krajský státní zástupce, „ukázal jsem to kolegovi, co se specializuje na finanční kriminalitu, ale ani on tam nenašel jediný důkaz, že došlo k něčemu trestnému.“

„Takže dalšímu neřádovi, co se obohacuje na veřejných zakázkách, to projde,“ řekl nakonec Chalupa hořce.

„Víte, tento typ kriminality se velmi těžce dokazuje. Pokud takového člověka nechytíte zrovna ve chvíli, kdy bere úplatek, nebo pokud ho rovnou někdo neudá a nepodá konkrétní důkaz, jsme bezmocní.“

Chalupa neviděl důvod, proč dál o tématu hovořit. „Asi jsem to tušil,“ řekl. „Každopádně vám děkuju za váš čas, že jste se tím vůbec zabýval.“

Oba vstali. „Dcera mi říkala,“ začal ještě státní zástupce Hora, „že snad — že uvažujete o tom, že byste celou věc publikoval...“ Vyčkávavě se na docenta Chalupu zadíval, ten však nereagoval. „Osobně bych vás od toho spíše zrazoval. Posbíral jste spoustu tvrzení, ale není to podloženo žádnými důkazy. Je možné, že nějaký nezodpovědný žurnalista by se toho mohl chopit, ale bez důkazů by se to taky mohlo celé obrátit proti vám.“

„Jak to myslíte?“ zeptal se Chalupa, jemuž to znělo jako výhrůžka.

„Kdyby vás ten Jonáš zažaloval, asi by takový soud dopadl v jeho prospěch.“

„Ano,“ vzdychl Chalupa. „Nicméně když je to tak, jak říkáte, asi to zveřejňovat nebudu. Pořád mi ještě záleží na dobrém jménu univerzity, a pokud bych ničeho nedosáhl...“ Jen rozhodil rukama.

Rozloučili se, Chalupa strčil tlustou složku do aktovky a vyšel ven.

Bylo krásné slunečné podzimní odpoledne. Vítr honil po ulicích listí a ženám cuchal vlasy. Chalupa měl v hlavě dokonale

prázdnou. Možná, někde v skrytu duše, byl rád, že to tak dopadlo. Byl už unavený a dokázal uznat porážku a přiznat si neúspěch. Šel pomalu zpět do své kanceláře a měl pocit, že je to celé už definitivně za ním a že mu spadl ze srdce velmi těžký kámen.

III.

Kristýna a její *starší páni*; otec o tom mluvil s despektem a smutnou rezignací v hlase — jako by jeho dceru postihla nějaká sexuální úchylka či odlišnost v orientaci. Několik konfliktů na dané téma z hovorů o Kristýnině milostném životě udělalo tabu, zejména pokud si oni *starší páni* Kristýnu pořídili jako doplněk ke *starší manželce*, což se ovšem stalo vlastně jen dvakrát. Včetně současného *staršího pána*. Ale za to mohl vlastně otec. Jako odměnu za úspěšné ukončení právnických studií dal dceři týdenní letecký poznávací zájezd do Londýna. Byla to jeho volba — Kristýna nikdy neměla sklony k anglofilství (na rozdíl od Lukáše, jejího *staršího pána*) — otec se prostě rozhodl, že tuhle metropoli by měla poznat. Jak už to ve vztahu otce a dcery bývá, otec se domníval, že zná potřeby své milované ratolesti velmi dobře, a přesto — či právě proto — se o potřebách s onou ratolestí neporadil, takže s dárkem přestřelil. Chyba nebyla ve volbě dárku, ani v destinaci, ale v tom, že byl jen pro jednoho. Když se ptala v cestovní kanceláři, zdali by s sebou nemohla ještě někoho vzít (měla na mysli kamarádku), referentka jí k jejímu velkému údivu po krátkém hledání v počítači oznámila, že je plno. Kristýna přemýšlela, zdali to otec udělal schválně, aby jí tak dal najevo, že v její známosti se *starším pánem* ji podporovat nebude. Jenže vztah mezitím skončil — manželka začala kolem volnočasových aktivit svého muže čenichat, a ten tak raději „přehodnotil priority“, jak se vyjádřil, když své o dvacet let mladší milence oznámil, že je konec. Takže otec ji odměnil za studium